★ *Ma délután premier. A Miskolci Nemzeti Színház meseszínházának első bemutatójára, Tarbay Ede Mese a tűzpiros virágról című kétrészes zenés mesejátékának előadására várják délután 3 órakor a közönséget. Tizenkét képből áll az orosz népmese nyomán írt darab, a Kalmár legkisebb lányának, Aljenuskának, a csodálatos virágnak, Az elvarázsoltnak és a kegyetlen boszorkánynak a története. A fordulatos, a gyerekek számára bizonyára sok izgalmat és örömet tartogató játék Suki Antal díszlettervező mesevilágában játszódik, ő tervezte a jelmezeket is. Az előadást (melyet egész évadban műsoron tart a színház) Sallós Gábor rendezte, a zenekart Herédy Éva vezényli. Képünkön (balra) a Kalmár három lánya: Várhegyi Márta, Virágh Ilona és Héczey Éva; jobbra: Baba Jága, a boszorkány szerepében Lenkey Edit és a Dada, Olgyay Magda.*

(Ágotha Tibor felvételei)

50 festmény, 41 grafika, 42 szobor

Vasárnap nyílik a Téli Tárlat

Október közepén került a héttagú, festő-, szobrász- és grafikusművészekből, művészettörténészekből álló zsüri elé az idei miskolci Téli Tárlat anyaga. A beérkezett művek mintegy háromszorosát tették ki az ötven festménynek, 41 grafikának és negyvenkét szobornak, melyet végezetül elfogadtak és bemutatásra méltónak találtak. A Miskolc megyei város Tanácsa, Borsod-Abaúj-Zemplén megye Tanácsa, a magyar képzőművészek észak-magyarországi területi szervezete, a Műcsarnok és a Miskolci Galéria által gondozott hagyományos nagy bemutatót a Műcsarnok megbízásából ezúttal harmadszor rendezte *Kovács Béla* művészettörténész. Az előző évek tapasztalatai nyomán, heteken-kel a zsürizés után és néhány nappal a megnyitó előtt a szakember pontos képet adhat az idei Téli Tárlat anyagáról, s el tudja helyezni az eddigiek sorában.

— Az idén másodszor szerepel Téli Tárlat néven a bemutató. Azelőtt „Miskolci országos képzőművészeti kiállításnak" hívták.

— A névváltoztatás legutóbb sem jelentett lényegi változást. Szegeden és a Balatonnál Nyári Tárlat van, Miskolcon téli. A Grafikai Biennaléval szoros egységben a reprezentatív bemutató, a legújabb magyar képzőművészet alkotóinak rendszeres, együttes kiállítási lehetőség.

— A szokványos kérdés az idei Téli Tárlat előtt — tekintettel a szakma megosztó véleményére — kényesnek is minősülhet. Milyennek tartja a tárlat rendezésre váró anyagát?

— Összetételében, kvalitásában jobbnak, együttszólóbbnak, mint az eddigieket. Jó néhány művész van, aki — bár eddig rendszeresen jelentkezett — nem állít ki. Helyettük mások jöttek. A háromszoros „túljelentkezés" is azt bizonyítja, hogy erősen szelektált a zsüri, mire a kiállítandó szobrok, képek mellett döntött. Jó anyag tehát, ami a közönség elé kerül, és végül is a jó műveken van a hangsúly. Több okát is látom annak, hogy egymásnak ellentmondóak a vélemények, hogy a bemutató már előzetesen is vitákat vált ki. A Téli Tárlat egy az országos nagy kiállítások sorában. A művészt, aki valamennyin részt akar venni, ugyancsak igénybe venné, hogy mindegyikre új alkotást nyújtson be. Az elmúlt években nem egy példa volt rá, hogy Szegeden is, itt is, máshol is ugyanazzal az anyaggal vagy legalábbis nagyon hasonlóval találkoztunk. Az országos szintű jó kiállításoknak a magunk ismétlése nem lehet a feltétele. A feltételek között kell, hogy szerepeljen viszont, hogy a rendező szervek megoldható célokat tűzzenek a kiállítás elé.

— Melyek lennének ezek?

— Az otthont adó város közönsége, intézményei (bátran mondhatjuk) vásárlási céllal is kell, hogy igényeljék a bemutatót. Nagyon fontos a megfelelő kritika is. A művész képet, szobrot ad, és annak nemcsak érintőleges, de számára hasznosítható bírálatát is várja. A nagy kiállítások után az egyén magának is mérleget készít; az alkotói munkához a tehetségen kívül még sokféle, kívülről kapott segítség szükséges.

— Milyen rangsort állítana fel a különböző műfajú alkotások között?

— A bírálat a kritika dolga; egyetlen alkotót sem említek hát név szerint. Egészében a festményanyagot látom gyengébbnek, de jók a szobrok és a grafikák. Az utóbbi műfaj törekvései a biennalé városában talán a legismertebbek; Észak-Magyarországon az alkotók körében is ennek van a legszebb hagyománya, és a legtermékenyebb jelene. Az országrészben élő művészek munkássága és az elmúlt egy évtized tapasztalatai is a nagy bemutatók szükségessége mellett szólnak.

★

A Téli Tárlat díjzsürije december elsején, pénteken ítéli oda a kilenc alapító intézmény, üzem és vállalat díjait a legjobbnak tartott alkotások készítőinek, a megnyitó pedig vasárnap, december 3-án, déli 12 órakor lesz a Miskolci Galériában. A kiállítás december 31-ig tart nyitva.

(makai)

Rapsodai Romana

A *Rapsodai Romana* román állami népi ének-, zene- és táncegyüttes hazánkba látogat. December 11-én Budapesten az Erkel Színházban, másnap a csepeli Munkásotthonban, 13-án Debrecenben, a Csokonai Színházban mutatkoznak be. A neves művészegyüttes december 15-én Miskolcon is fellép a Rónai Sándor Művelődési Központban.

Skandináv építészet

A Miskolci Művészklubban holnap délután 4 órakor *Skandináv építészet* címmel tart előadást *dr. Bonta János*. Az előadást követően a Magyar Építőművészek Szövetségének észak-magyarországi csoportja és az Építőipari Tudományos Egyesület miskolci csoportja rendezésében író—olvasó találkozóra kerül sor, amelyen az előadó *„A korszerű építészeti környezet"* című könyvét vitatják meg.

★ *Furcsa kérdések merülnek fel egy sikeres agyátültetés nyomán. Fehér vagy fekete-e David Rowe ügyész? Ennek következtében hová tartozik: a fehérekhez vagy a feketékhez? Az ismert jogász rákos szervezetéből ugyanis kimentették a nagyszerű szellemet, és agyát egy néger férfi testébe ültették át. Mit szól családja, felesége, anyja, mit szólnak munkatársai? Az orvosok véleménye szerint: orvosi és jogi szempontból az ügyész tovább él, mert az ember lényegének hordozója az agy. Robert Stevens, a Személyiségcsere című színes amerikai film rendezője a science fiction eszköztárát hívja segítségül, hogy egészen sajátos módon vethesse fel újra a faji kérdést. A furcsa alapszituációból adódó konfliktusokkal mutatja meg: hogyan reagálnak a mindig fájó problémára a különféle embercsoportok. A filmet — a főszerepben Raymond St. Jacques — holnaptól a Béke mozi vetíti.*

Egy könyv és szerzője

Kirándulás a pokolba

Néhány héttel ezelőtt hunyt el dr. Julesz Miklós, a szegedi belgyógyászati klinika tanszékvezető professzora, a belső elválasztású mirigyek világhírű kutatója. Munkájáért 1962-ben Kossuth-díjat kapott, később a Munkaérdemrend arany fokozatát. Akadémiai levelező tag, a hallei egyetem díszdoktora volt. Tudományos munkáinak száma 160, köztük négy nagy monográfia. Halála előtt alig egy évvel jelent meg Kirándulás a pokolba című regénye. Vajon mondhat-e újat a háború után több mint negyedszázaddal egy olyan regény, amely a náci koncentrációs táborokról íródott? E könyv a legjobb példa rá, hogy igen.

Beszélgetésünk alkalmával — akkor még nem sejthettem, hogy e cikk halála után fog megjelenni — életéről és könyvének születéséről faggattam *Julesz Miklóst*.

— *Hogyan került kapcsolatba az irodalommal?*

— Már gimnazista koromban írogattam; 1932-ben *Rongylabda* címmel regényt írtam állástalan diplomásokról. A kézirat az Athenaum Kiadóba került, ahol Révay József lektorálta, s igen elismerő kritikát mondott írásomról. Ha a kiadás költségeihez hozzá tudtam volna járulni, akkor bizonyára meg is jelenik.

— *Hogyan haladt ez idő alatt a tudományos pályán?*

— Belgyógyász szakképesítésemet a nagy hírű Korányi-klinikán szereztem. 1940-ben elnyertem a kor legjelentősebb magyar tudományos ösztöndíját, az Eszterházy-ösztöndíjat. Ekkor a pesti egyetem élettani intézetének voltam díjtalan gyakornoka.

— *1944-ben Németországba hurcolták Julesz Miklóst. Kilenc hónapot töltött a buchenwaldi és az ohrdurfi koncentrációs táborban. Mikor született meg Önben a gondolat, hogy papírra vesse az ott átélt szörnyűségeket?*

— Amikor hazatértem, leírtam az első oldalt. Azután rájöttem, hogy ennek még érni kell; túl friss és túl megrázkódtató ahhoz, hogy megpróbáljam „más" szemmel nézni az átélt eseményeket. 1970 telén azután — 25 év távlatából nézve — megírtam „kirándulásomat a pokolba".

— *Az izgalmas regényt, amely a szenvedés tényeiből íródott, az orvosi objektivitás és a személyes élmények hitele emeli megrendítő dokumentummá. A kórtörténetek tárgyilagosságával írja le a népirtás folyamatát. Mi történt professzor úrral hazatérése után?*

— Mindent elölről kellett kezdenem. Hamarosan Rusznyák professzor mellé kerültem, majd egyetemi magántanár lettem; 1958-ban Szegedre kerültem. Tudományos kutatásaimban mindig önállóságra törekedtem. Büszke vagyok arra, amit létrehoztam.

BOTA SÁNDOR

műsor

SZERDA

Kossuth rádió: 12.00: Déli Krónika. — 12.30: Ki nyer ma? — 12.30: Reklám. — 12.36: Tánczenei koktél. — 13.21: Ifj. Magyari Imre népi zenekara játszik, Mádi Szabó Katalin énekel. — 13.51: Válaszolunk hallgatóinknak. — 14.06: Gyermekdallal a világ körül. A Gyermekrádió műsora. — 14.22: Juhász Frigyes—Szilágyi György: Az idő parancsa — kantáta. — 14.30: Közvetítés a Tatabánya—Bologna Közép-európai Kupa labdarúgó-mérkőzés II. félidejéről. — 15.15: Hírek. Időjárás. — 15.24: Harsan a kürtszó! A Gyermekrádió műsora. (A tegnapi adás ism.) — 15.59: Hallgatóink figyelmébe! — 16.00: A világgazdaság hírei. — 16.05: A Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság nemzeti ünnepén. — 16.45: Új fúvószenei felvételeinkből. A Budapesti Koncert Fúvószenekar játszik. — 17.00: Hírek. Időjárás. — 17.05: Külpolitikai figyelő. — 17.20: A közönség kérdez — a muzsikus válaszol. — 17.50: Tamás István karcolatai. — 18.05: Fehér Sándor népi zenekara játszik. — 18.23: Művezetők. I. rész. — 18.37: Kísértetjárás Magyarországon. I. rész. — 18.58: Hallgatóink figyelmébe! — 19.00: Esti Krónika. — 19.25: Slagerturmix. — 19.55: Atlasz Világgazdasági figyelő. — 20.05: Simándy József énekel. — 20.38: A diákok és a közélet. — 21.11: Világhírű szovjet művészek magyarországi hangversenyei. Msztyiszlav Rosztropovics gordonkaestje a Zeneakadémia nagytermében. Közben: 22.00: Hírek. Időjárás. Kb. 22.15—22.20: SportHírek. — 22.44: Népdalok. — 23.15: Beethoven: Kantáta II. József császár halálára. — 24.00: Hírek. Időjárás. — 0.10—0.25: A Mayas együttes műsorából.

Petőfi rádió: 12.00: Sztevanovity Zorán és Dusán táncdalaiból. — 12.15: Hallgassuk együtt! (Ism.) — 13.00: Hírek. Időjárás. — 13.03: Házunk tája. A Falurádió műsora. — 13.23: Prelűdök zongorára. — 13.40: Orvosi tanácsok. A felvilágosításról. (A tegnapi adás ism.) — 13.45: Időjárás- és vízállásjelentés. — 14.00: —17.00: Klubrádió. Nyilvános adás a Budapest Körszállóból. — 17.00: Fotóamatőrök órperce. — 17.05: Órórai tea. Közben: 17.30—17.33: Hírek. — 18.00: Hírek. Időjárás. — 18.05: Külpolitikai figyelő (Ism.) — 18.20: Reklám. — 18.25: Zenekari muzsika. — 18.47: A népdalelőadás mesterei. Kim Borg. — 19.03: Holnap közvetítjük... A Tannhäuser a Bayreuthi Ünnepi Játékokról. (A közv. időpontja: P. 18.26). — 19.33: „Az egyiket hirdetjük, a másikból dolgozunk". Konzultáció Nemes Ferenc gazdaságszociológussal a vállalati „kettős" tervekről. — 19.53: Jó estét, gyerekek! 20.00: Esti Krónika II. — 20.00: Jelentés az FTC—Ljubljana jégkorong BEK visszavágó mérkőzéséről. — 20.25: Kis magyar néprajz. — 20.30: Új könyvek. — 20.33: A Rádió Dalszínháza. Mednyánszky Mieka, Szirmai Albert operettjének rádióváltozata. Közben: 21.27—21.32: Színház- és képzőművészet. — 22.50: Az energiatermelő vulkánok. — 23.00: Hírek. Időjárás. — 23.15: Verbunkosok, pótlék. — 24.00—0.10: Hírek. Időjárás.

Miskolci rádió: A riportereké a szó... — Új üzlet Miskolcon. — Két nappal a döntő előtt. — A téli ellátás „igényei". — Fúvósmuzsika. — Hogyan tevékenykedik a községi tanács?... — A nők megyénk társadalmában... — A megye sportéleteből. — Előadó: a szerző!

Televízió: 17.38: Műsorismertetés. — 17.40: Hírek. — 17.45: A borzsomi üdülőtelep. Szovjet rövidfilm. — 17.55: A Petőfi-év küszöbén. Petőfi Sándor versei. — 18.10: Tv-mintabolt. — 18.30: Újra felfedezem Velencét... Boldizsár Iván olaszországi utijegyzete I. — 18.45: Esti mese. — 18.55: Reklámműsor. — 19.05: Parabola. — 19.30: Tv-Híradó. — 20.00: Szép kis fürdőhely. Francia film (1948). — 21.30: Szülőföldem. Bazsi. Bemutatja Simon István. Dokumentumfilm. — 22.20: Tv-Híradó — 2. kiadás.

Bratislavai televízió: 17.15: Hírek. — 17.20: Mesejáték. — 18.15: Az energetika racionalizálása. — 19.00: Híradó és kommentár. — 19.40: Dalok. — 20.00: A borjú nem fél a farkastól. Tévéjáték. — 21.00: Zenés körhinta. Intervízió-műsor. — 21.30: Híradó. — 21.50: Szovjet filmhíradó. — 22.00: Üzbegisztáni melódiák.

Filmszínházak: Felszabadítás IV—V. rész (színes szovjet, másfélszeres helyárral!) f4: A fekete város I—II. rész (színes magyar, dupla helyárral!) 7. Béke. — Koma kalandjai (magyarul beszélő színes szovjet) n3: Anna ezer napja (magyarul beszélő színes angol, másfélszeres helyárral!) 4. f7. Kossuth. — A kardforgatónő (színes japán) f3. f7. Filmklub. — Osceola (színes NDK kalandfilm) 3. 7. Ságvári (Ady Műv. Házban).

Miskolci Nemzeti Színház (7): Viharos alkonyat (Shakespeare bérlet).

Kiállítás: Miskolci Képtár (10—18 óra között): Új szerzemények.

CSÜTÖRTÖK

Kossuth rádió: 8.00: Hírek. Időjárás. — 8.05: Műsorismertetés. — 8.14: Budapest és a vidék kulturális programiából. — 8.18: Színes népi muzsika. — 9.00: Gondolatok a molekuláris biológiáról I. rész. (A keddi adás ism.) — 9.20: Oralia Dominguez és Kurt Böhme énekel. — 10.00: Hírek. Időjárás. — 10.05: Iskolarádió. A könyv és olvasója. — 10.20: Zenekari muzsika. — 11.30: A szovjet ifjúság dalaiból.

Petőfi rádió: 8.00: Hírek. Időjárás. — 8.05: Kamarazene. — 9.00: Hírek. — 9.03: Szimfonikus könnyűzene. — 10.00: A zene hullámhosszán. — 11.30: Családfa.

Televízió: 8.05—12.25: Iskolatévé. — 8.05—8.40: Történelem (ált. isk. 8. oszt.) „Vörös jelek a Hadak útján". — 9.55—10.15: Számtan-mértan (ált. isk. 6. oszt.). Érdekes feladatokat oldunk meg. (Törtek összeadása, kivonása.) — 11.05—11.25: Magyar nyelvtan (ált. isk. 6. oszt.). Mennyi pénz van benne? (A számnév). — 11.55—12.25: Földrajz (ált. isk. 7. oszt.). Afrikai tájképek I. rész.